

CHEMIA FIZYCZNA

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	nauki medyczne
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	jednolite studia magisterskie
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	studia stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	Zaliczenie z oceną
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Zakład Chemii Organicznej i Fizycznej, ul. Banacha 1

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Piotr Luliński
Koordinator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	dr hab. Katarzyna Paradowska e-mail: katarzyna.paradowska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)	dr Agnieszka Zielińska e-mail: agnieszka.zielinska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr hab. Katarzyna Paradowska, dr hab. Wojciech Ozimiński, dr Katarzyna Zawada, dr Agnieszka Zielińska, dr Paweł Siudem, mgr Natalia Dobros

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	rok pierwszy, semestr letni (drugi)	Liczba punktów ECTS	3,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		15	0,50
seminarium (S)		5	0,17
ćwiczenia (C)		25	0,83
e-learning (e-L)		–	
zajęcia praktyczne (ZP)		–	
praktyka zawodowa (PZ)		–	
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		45	1,50

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Uzyskanie wiadomości fizykochemicznych substancji i mieszanin, o reakcjach chemicznych w ścisłym ujęciu kinetycznym, równowagowym, termodynamicznym i elektrochemicznym.
C2	Poznanie sposób pomiaru wielkości fizykochemicznych, przewidywania kierunku procesów chemicznych i biochemicznych oraz ścisłego obliczania parametrów tych procesów.

C3	Wyrobienie umiejętności zaplanowania i przeprowadzenia eksperymentu fizykochemicznego, krytycznej oceny jego wyników i zaprezentowania rezultatów.
----	--

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	Efekty w zakresie
---	-------------------

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

B.W1	Zna zagadnienia z zakresu chemii ogólnej i nieorganicznej w stopniu niezbędnym do głębszego zrozumienia zagadnień z dyscypliny naukowej nauki chemiczne oraz dyscypliny naukowej nauki biologiczne, a także zasady oznaczania związków nieorganicznych i metody postępowania analitycznego stosowane w laboratoriach medycznych
B.W4	Zna mechanizmy tworzenia i rodzaje wiązań chemicznych oraz mechanizmy oddziaływań międzycząsteczkowych w różnych stanach skupienia materii
B.W5	Zna analityczne metody jakościowej i ilościowej oceny związków nieorganicznych i organicznych oraz celowość stosowania tych metod w analizie medycznej
B.W7	Zna podstawy kinetyki reakcji chemicznych oraz podstawowe prawa termochemii, elektrochemii i zjawisk powierzchniowych
B.W8	Rozumie rolę zjawisk fizykochemicznych w przebiegu procesów zachodzących w warunkach in vivo oraz in vitro z punktu widzenia kierunku ich przebiegu, wydajności, szybkości i mechanizmu
B.W11	Zna klasyfikację instrumentalnych technik analitycznych oraz podstawy teoretyczne i metodyczne technik spektroskopowych, elektroanalitycznych, chromatograficznych i spektrometrii mas oraz ich zastosowanie w medycznej diagnostyce laboratoryjnej
B.W12	Rozumie zasady funkcjonowania aparatów stosowanych w spektrofotometrii w zakresie nadfioletu i promieniowania widzialnego, spektrofluorymetrii, absorpcyjnej i emisyjnej spektrometrii atomowej, potencjometrii, konduktometrii, chromatografii gazowej, wysokosprawnej chromatografii cieczowej i spektrometrii mas

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

B.U1	Umie stosować podstawowe techniki laboratoryjne, w tym chemiczną analizę jakościową
B.U2	Potrafi dokonywać doboru metody analitycznej oraz oceniać jej przydatność w kontekście celu analizy, kalibracji metody, precyzji wykonania i obliczania wyników, z uwzględnieniem ich wiarygodności i analizy statystycznej
B.U3	Potrafi wykonywać obliczenia chemiczne
B.U4	Potrafi sporządzać roztwory o określonych stężeniach, a także roztwory o określonym pH, zwłaszcza roztwory buforowe

B.U7	Potrafi mierzyć lub wyznaczać wielkości fizykochemiczne oraz opisywać i analizować właściwości i procesy fizykochemiczne, stanowiące podstawę farmakokinetyki
B.U10	Umie wykonywać wszystkie czynności laboratoryjne z dbałością pozwalającą na zachowanie pełnego bezpieczeństwa swojego i osób współpracujących
B.U14	Potrafi planować i wykonywać analizy chemiczne oraz interpretować ich wyniki, a także wyciągać wnioski

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
--------------------------	-------------------

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	
W2	

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	
U2	

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	
K2	

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
WYKŁADY	W1 - Temat: I zasada termodynamiki i termochemia, Treści kształcenia: Właściwości gazów doskonałych. I zasada termodynamiki. Energia, praca, ciepło; funkcje stanu: energia wewnętrzna i entalpia. Termochemia: prawo Hessa, zależność entalpii od temperatury. Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska	B.W8
	W2 - Temat: Entropia, Stan równowagi termodynamicznej. Równowaga chemiczna. Treści kształcenia: Procesy odwracalne i nieodwracalne. Entropia. II zasada termodynamiki. Kryteria samorzutności procesów. Stan równowagi termodynamicznej. Równowaga chemiczna. Stała równowagi chemicznej. Zależność stałej równowagi od temperatury Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska	B.W8
	W3 - Równowagi fazowe. Właściwości roztworów i mieszanin. Treści kształcenia: Równowagi fazowe i diagramy fazowe substancji czystych. Reguła faz Gibbsa. Właściwości roztworów i mieszanin. Prawo Raoult'a.	B.W1, B.W4, B.W7, B.W8

	<p>Roztwory doskonałe i azeotropowe. Właściwości koligatywne, ebuliometria, kriometria, ciśnienie osmotyczne, roztwory izotoniczne.</p> <p>Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska</p> <p>W4 - Kinetyka chemiczna. Treści kształcenia: Szybkość reakcji, równania kinetyczne, stała szybkości. Rzędowość i cząsteczkowość reakcji, kompleks aktywny, stan przejściowy i pośredni. Zależność szybkości reakcji od temperatury. Kinetyka reakcji enzymatycznych. Kataliza homogeniczna. Wykładowca - dr hab. Katarzyna Paradowska</p> <p>W5 - Zjawiska na granicy faz. Treści kształcenia: Adsorpcja fizyczna i chemiczna. Izotermy adsorpcji. Kataliza heterogeniczna. Napięcie powierzchniowe. Nadmiar powierzchniowy. Napięcie międzyfazowe. Adhezja, kohezja, kąta zwilżenia. Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska</p> <p>W6 - Lepkość i podstawy reologii. Koloidy. Treści kształcenia: Pojęcie lepkości. Prawo Newtona. Ciecze newtonowskie i nienewtonowskie. Podstawy reologii. Rodzaje koloidów. Właściwości elektryczne koloidów, podwójna warstwa elektryczna, potencjał elektrokinetyczny, punkt izoelektryczny. Wykładowca - dr hab. Katarzyna Paradowska</p> <p>W7 - Elektrolity i elektrochemia. Treści kształcenia: Elektrolity słabe i mocne. Przewodnictwo molowe. Reakcje redoks. Półogniwa i ogniwa elektrochemiczne. Potencjał półogniwa, siła elektromotoryczna. Podwójna warstwa elektryczna. Zjawiska elektrokinetyczne. Podstawy spektroskopii UV-vis. Wykładowca - dr Paweł Siudem</p>	<p>B.W8, B.W4, B.W7, B.W11, B.W12</p> <p>B.W8, B.W4, B.W7, B.W11, B.W12</p> <p>B.W8, B.W4, B.W7, B.W11, B.W12</p> <p>B.W8, B.W4, B.W7</p>
SEMINARIUM	<p>S1-Seminarium 1: I zasada termodynamiki, termochemia</p> <p>S2-Seminarium 2: Samorzutność procesu, równowagi chemiczne</p> <p>S3-Seminarium 3: Przemiany fazowe, prawo Raoult'a, wielkości koligatywne</p> <p>S4-Seminarium 4: Zjawiska powierzchniowe, lepkość</p> <p>S7-Seminarium 7: Kinetyka chemiczna</p>	<p>B.W5, B.U1, B.U2.</p> <p>B.W5, B.U1, B.U2</p> <p>B.W1, B.W5, B.W6, B.U1, B.U2</p> <p>B.W5, B.W6, B.U1, B.U2</p> <p>B.W5, B.W6, B.U1, B.U2</p>
ĆWICZENIA	<p>C1 - Prawo podziału - „Wyznaczenie współczynnika podziału kwasu organicznego w układzie toluen-woda.”</p> <p>C2 - Lepkość koloidów: Wyznaczanie punktu izoelektrycznego wodnego roztworu żelatyny metodą pomiaru jego lepkości.</p> <p>C3 - Adsorpcja: Wyznaczanie izotermy adsorpcji w układzie węgiel aktywny - wodny roztwór kwasu octowego.”</p> <p>C4 - Równowaga chemiczna: „Pomiar stałej równowagi reakcji $12 + 1 \rightleftharpoons 13$” metodą spektrofotometryczną.”</p> <p>C5 - Przewodnictwo: „Wyznaczanie stałej dysocjacji słabego kwasu metodą konduktometryczną.”</p> <p>C6 - Napięcie powierzchniowe - „Wyznaczanie izotermy adsorpcji Gibbsa metodą pomiaru napięcia powierzchniowego w układzie wodny roztwór kwasu propionowego - powietrze.”</p> <p>C8 - SEM - „Wyznaczanie wartości funkcji termodynamicznych reakcji elektrodowej. Wyznaczanie wartości stopnia dysocjacji kwasu octowego metodą potencjometryczną”.</p> <p>C9 - Kinetyka reakcji pierwszego rzędu: badanie kinetyki reakcji rozkładu nadtlenku wodoru w roztworach wodnych katalizowanych jonami Fe^{3+}</p>	<p>B.U3, B.U4, B.U7, B.U14, B.U10</p> <p>B.U3, B.U4, B.U7, B.U14</p> <p>B.U3, B.U4, B.U7, B.U14</p> <p>B.U7, B.U14, B.U10</p> <p>B.U7, B.U14</p> <p>B.U7, B.U14</p> <p>B.U7, B.U14</p> <p>B.U1, B.U2, B.U3, B.U4.</p>

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Farmacja fizyczna, praca zbiorów, pod red. T.W. Hermanna, PZWL 2007

2. Ćwiczenia laboratoryjne z chemii fizycznej. Skrypt dla studentów Farmacji i Analityki Medycznej, T. Gubica (red.), Oficyna wydawnicza WUM 2012
3. Chemia fizyczna, Peter Atkins, de Paula Julio, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2019

Uzupełniająca

1. A.G. Whittaker, A.R. Mount, M.R. Heal, Chemia fizyczna. Krótkie wykłady, PWN 2003
2. P. T. Atkins, Podstawy chemii fizycznej, PWN 2002

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
B.W1 B.W4 B.W7 B.W8 B.W11 B.W12 B.U1 B.U2 B.U3 B.U4 B.U7 B.U10 B.U14	– kolokwium wstępne (kartkówka) przed każdym ćwiczeniem – kolokwium (1 raz) z seminarium (ćwiczeń rachunkowych) – kolokwium końcowe zaliczeniowe w formie pisemnej	Warunkiem dopuszczenia do kolokwium końcowego jest zaliczenie ćwiczeń (laboratorium) i seminarium (ćwiczenia rachunkowe) KOLOKWIMUM KOŃCOWE: kryterium zaliczenia (3,0 i powyżej) – min. 60% sumy punktów możliwych do uzyskania z kolokwium. Ocena końcowa wstawiana jest na podstawie średniej ważonej ocen uzyskanych z kolokwium końcowego (50%) oraz seminarium (20%) i ćwiczeń laboratoryjnych (30%)

9. INFORMACJE DODATKOWE (informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Student ma prawo do dwóch terminów zaliczenia, uzgodnionych na początku semestru i zatwierdzonych przez Radę pedagogiczną. Kolokwium końcowe pisemne w formie krótkich pytań otwartych. Pytania mogą zawierać krótkie zadania do obliczenia. Szczegółowy regulamin z przedmiotu znajduje się na stronie internetowej Zakładu: <https://chemorgfiz.wum.edu.pl> oraz jest szczegółowo omawiany na pierwszych zajęciach. Online dostępne są też materiały dydaktyczne: krótkie filmy prezentujące ćwiczenia laboratoryjne, materiały do wykładów i seminariów oraz bieżące informacje dydaktyczne. Zajęcia odbywają się na Wydziale Farmaceutycznym.

Koordinator przedmiotu: dr hab. n. farm. Katarzyna Paradowska; e-mail:katarzyna.paradowska@wum.edu.pl

Dane kontaktowe Opiekuna Naukowego Koła Naukowego „Free radicals” przy Zakładzie:
dr hab. n. farm. Łukasz Szeleszczuk, e-mail:iszeleszczuk@wum.edu.pl

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich